

hez a szocializmus építésében, vagy pedig a különféle reakciós szocialistaellenes irányzatok csempészését takarja. Szerintem a kommunis- táknak és minden öntudatos szocialista harcos- nak ebben az irányban kell működni. Erre az alapvető célra kell tehát összpontosítanunk erő- nket: a konkrét politikai és erkölcsi tartalomért, a szocialista politikai és erkölcsi irányvonalért, viszont a rombolás ellen, az anarchista szószá- tyárság, fejvesztettség ellen, nehogy megöljék az emberbe és a szocialista útba vetett hitet. Úgy hiszem, hogy a kommunisták könnyen fel- találják magukat az állandó gyakorlatban, ha ebben az irányban folytatják a harcot.

Nálunk azonban a kultúralkotások terén mu- tatkozó negatív jelenségekről folyó vitákban gyakran letérnek erről az útról és arról vitat- koznak, hogy mely művészi iskolák vagy irány- zatok szocialisták és melyek nem azok. Úgy hi- szem, hogy az ilyenfajta viták okvetlenül igen bizonytalan talajra viszik a kommunistákat. Tá- vol állok természetesen attól, hogy pártoljam a különféle modernista vagy bármilyen „ista” irányzatokat a mai művészetben. Ezek talán út- keresést jelentenek, amely útkeresésekben álta- lában visszatükröződik a társadalmi ellentétek között küszködő mai emberiség bizonyos társa- dalmi válsága, és a régi szellemi és anyagi vil- ág széthullása a mi talajunkon. A szellemi út- vesztő visszatükröződése ez; annak a követke- zménye, hogy a kultúralkotás elmarad a gyors társadalmi változások mögött, ez történik rend- szerint forradalmi időkben, amikor a társadalmi és politikai viszonyok gyorsabban változnak, mint az emberek elavult felfogása. Gyakran, ta- lán leggyakrabban egyszerűen az alkotás te- hetetlensége rejlik az „izmusok” mögött. Ilyen körülmények természetesen alkalmas talajt nyújtanak különféle dekadens jelenségeknek is.

Mindez azonban egyáltalán nem jelenti, hogy ebben az általános forrongásban nekünk kom- munistáknak egyik vagy másik „izmus” mellé vagy ellene kell állnunk. Ez a kultúralkotás ügye. Ő maga leküzdí majd a válságot és meg- találja a megfelelő művészi formát, ha azoknak a nemzedékeknek életét és törekvéseit fejezi ki, amelyek a kizsákmányolás nélküli társadalomért és a szocialista emberért küzdenek. Ez a mi meggyőződésünk mint kommunistáké, és ez kell hogy legyen a meggyőződésünk és ezért kell küzdenünk. Ez pedig nem azt jelenti, hogy ne- künk kell előírnunk a kultúralkotásnak akár tartalmát, akár tárgykörét vagy formáját. Ha akarnánk is, nem érnénk el semmit. Annakide- jén megkísérelte ezt Sztálin az ő „szocialista realizmus” szabályaival, amelyről kiderült, hogy realista dekadencia. És megmutatkozott ez ná- lunk is, mert nálunk is vannak formászerint realista művek, amelyek tartalmilag gyakran nemcsak dekadensek, hanem valóban tudatosan szocialistaellenesek is. Nekünk harcolnunk kell a szabad kultúralkotásért, de annak szervesen hozzá kell fűződnie dolgozóink nagy szocialista erőfeszítéseikhez.

Elnézést kérek e laikus kitérésért a művé- szetelmélet területére, de szükségesnek tartot- tam, hogy világosabban megszabjuk harcunk feladatait kulturális téren, nehogy szétforgácsol- djunk ebben a harcban, mert ily módon tulaj- donképpen csak tájékozatlanságot teremtenénk. Véleményem szerint a mi feladatunk ezen a té- ren is, politikai feladat, jobbanmondva elsősor- ban politikai feladat.

Fennáll ugyan az a szerénytelen felfogás, hogy a kommunisták mindentudók, csak azért,

mert kommunisták. E felfogás szerint, mihelyt valaki kommunista, a párt tagja, bárhová állít- ják is — mestere minden munkának. Ez az el- képzelés természetesen ostobaság. A kommunista társadalmi, közéleti munkás a szocialista társa- dalmi viszonyok harcosa. Megvannak a feladatai a társadalmi életben, de a konkrét szakmunká- ban a munkahelyen, a gép és eke mellett, az irodában, tehát a kultúralkotás terén is csak annyit ér, amennyi tudást és alkotó-képességet befektet munkájába, és amennyi sikert ér el. Ezt soha sem szabad szem elől téveszteni. Ezért, véleményem szerint, a kommunistáknak és ön- tudatos szocialista harcosoknak elsősorban az a feladatuk a kultúralkotás terén, hogy minőségi munkájukkal szembeszegüljenek a különféle de- kadens jelenségekkel. Az alkotó kifejezőmódot pedig nekik maguknak kell megtalálniuk. Ezen a téren nekünk nem kell megkötnünk a kom- munisták kezét. Csak arra kell köteleznünk őket, hogy kommunisták módján, a szocializmus igazi harcosai módján reagáljanak és hassanak. Egyben azonban minden öntudatos szocialista harcosnak mesternek kell lennie ezen a terüle- ten is, harcolnia kell minden kísérlet ellen, amelynek az a célja, hogy kultúralkotás cégere alatt szocialistaellenes csempézmunkát végezze- nek, olyasmit, ami rombolja dolgozóink erőfeszí- téseit a szocialista építésben, vagy megkísérli a fejvesztettségbe és távlatnélküliségbe taszítani ifjúságunkat. Itt következeteseknek kell lennünk és nem szabad túrnünk, hogy a szerkesztősé- gekben olyan kommunisták, a Szövetség olyan

BEZEREDY LUJO

Építés (terakotta, részlet)